

Nova estratègia per la distribució urbana de mercaderies a Barcelona 2030

- » L'Ajuntament de Barcelona fixa la seva nova estratègia per aconseguir que la distribució urbana de mercaderies a la ciutat es dugui a terme de la manera més competitiva, ordenada, eficient, eficaç, sostenible i segura possible
- » La nova estratègia per la distribució urbana de mercaderies té com a principals objectius potenciar el comerç de la ciutat i millorar la competitivitat econòmica de les empreses i l'eficiència del repartiment. Alhora, vol reduir les externalitats ambientals, l'ocupació de l'espai públic i la sinistralitat d'aquesta activitat, millorant la seva convivència amb la vida quotidiana
- » El document fixa 7 línies estratègiques pel 2030, entre les quals hi ha incrementar l'ús dels punts de recollida per a les compres *online*, estendre els centres de distribució urbana de mercaderies i flexibilitzar l'oferta d'estacionament de càrrega i descàrrega, entre altres punts
- » Per donar resposta a aquestes línies estratègiques l'Ajuntament de Barcelona inicia un seguit d'actuacions per fer més eficient l'activitat
- » En paral·lel, es reuneix a les principals associacions econòmiques, empresarials i sindicals de Barcelona per crear una taula de col·laboració i un observatori de la DUM, amb l'objectiu de millorar la distribució a la ciutat

» La DUM, activitat essencial pel funcionament urbà

Una de les activitats que més incidència té sobre el dia a dia de la ciutat és la distribució urbana de mercaderies (DUM). Es tracta de l'última part de la cadena de subministrament en la qual es reparteixen les mercaderies en l'àmbit urbà. Aquesta part de la cadena té especial importància en l'activitat econòmica i social de la ciutat, i afecta especialment la mobilitat, el medi ambient i l'espai públic urbà.

L'Ajuntament de Barcelona treballa de manera transversal i des de diferents àmbits de govern per aconseguir que aquesta activitat es realitzi de la manera més competitiva, ordenada, eficaç, eficient, sostenible i segura, produint alhora les menors externalitats possibles i fent l'activitat compatible amb la vida quotidiana. En un context de transformació de la mobilitat i on es detecta un important augment de *l'e-commerce*, el Govern municipal vol impulsar iniciatives que, des del suport a l'activitat econòmica, permetin també la millora de l'eficiència dels desplaçaments, potenciant una logística innovadora i que compti amb les darreres tecnologies.

És en aquest marc que l'Ajuntament de Barcelona ha elaborat les bases de *l'Estratègia municipal de la distribució urbana de mercaderies 2030 (EDUM 2030)*. Es tracta d'un document de partida, que es treballarà des del Govern municipal amb el sector privat. Aquest full de ruta té com a objectiu millorar la distribució urbana de mercaderies per donar una resposta que potenciï l'activitat econòmica i els beneficis socials, afrontant alhora els reptes de la congestió, la contaminació atmosfèrica i el soroll, que a banda de la incidència sobre tota la ciutadania, també acaben comportant pèrdues econòmiques i de temps pels propis sectors implicats.

» Diagnosi de la DUM a Barcelona

Per elaborar les bases de *l'Estratègia municipal de la distribució urbana de mercaderies 2030 (EDUM 2030)* l'Ajuntament de Barcelona, en un treball transversal amb totes les àrees implicades, ha dut a terme una diagnosi sobre la realitat i l'impacte que aquesta activitat té sobre la ciutat de Barcelona.

La diagnosi mostra que la DUM forma part de cadenes de subministrament molt complexes, amb molts actors implicats i interrelacions de caràcter global, un factor que ha fet que fins ara hagi estat un sector poc conegut i difícil de quantificar. Es desenvolupa principalment per agents privats i representa un sector altament variat i atomitzat. La diagnosi classifica les mercaderies en tres tipologies:

- ✚ **Business to Business (B2B):** Consisteix en la distribució de mercaderies directament als 96.000 establiments comercials de la ciutat.

- ✚ **Business to Consumer (B2C):** En aquest cas, es tracta del repartiment de productes a les persones consumidores (1,6M d'habitants a la ciutat de Barcelona).

- ✚ **Distribució Urbana de Serveis (DUS):** També s'ha de tenir en compte la distribució de serveis a les persones usuàries i als establiments, recollida de residus, reparacions, mudances, etc...

La DUM és una activitat essencial per al sosteniment de la vida urbana ja que dóna suport a la majoria d'activitats i serveis que tenen lloc a la ciutat. A més, té un impacte important en termes d'ocupació, tant a la ciutat com a l'àmbit metropolità.

En els darrers anys s'ha observat com la irrupció de *l'e-commerce* ha modificat els models de distribució tradicional i ha afegit una nova etapa a la cadena de distribució, tot configurant la denominada "milla extra". Aquest tipus de demanda s'ha accelerat a causa de la pandèmia: s'ha passat de 23M de compres *online* a Barcelona el 2018, a 33M de compres *online* el 2020, el que suposa un increment del 43% en dos anys. La nova mobilitat derivada de la "milla extra" suposa un repte per una ciutat que té la voluntat de reduir l'ús del vehicle privat en un 25% (objectiu PMU 2024). A més, cal tenir en compte que a dia d'avui encara es preveu un creixement important de *l'e-commerce*.

Segons la diagnosi efectuada, les furgonetes i els camions representen el 23% de la mobilitat en vehicle privat. Aquests vehicles són responsables del 31% de les emissions de PM₁₀ i del 34% de les emissions de NO_x que es detecten a Barcelona. L'any 2019 es van posar 150.000 denúncies per incompliments de l'àrea DUM. Aquest 2021, hi ha hagut un total de 1.014 sinistres amb furgonetes i camions implicats.

En els últims anys hi ha hagut una política de dotar l'espai públic de nous usos en detriment de l'espai dedicat als vehicles. No obstant, les places de càrrega i descàrrega (C/D) en calçada s'han mantingut estables passant de les 9.846 que hi havia al 2015 a les 10.028 del 2020. A més, s'ha guanyat un ús més dinàmic de l'espai públic a través de carrils multiús i d'espais pacificats on s'han habilitat finestres temporals per a realitzar la càrrega i la descàrrega, alhora que es treballa per augmentar el temps de càrrega i descàrrega en espais regulats.

» Objectius 2030

A partir d'aquesta diagnosi prèvia, s'han dissenyat les bases de *l'Estratègia municipal de la distribució urbana de mercaderies (EDUM 2030)* que té com a principals objectius potenciar el comerç de la ciutat i millorar la competitivitat econòmica de les empreses i l'eficiència de la DUM, reduint alhora les externalitats ambientals, l'ocupació de l'espai públic i la sinistralitat i fent compatible l'activitat amb la vida quotidiana.

El document proposa assolir-ho incidint en l'activitat des de quatre àmbits diferenciats: la potenciació dels espais logístics fora de la via pública; la potenciació dels espais flexibles en superfície i compatibles amb la vida urbana; el foment d'una mobilitat activa, neta i segura en la distribució; i la reserva del sòl logístic en trama urbana, a escala metropolitana, per a aquesta activitat. En base a aquest marc general es fixa un full de ruta amb set línies estratègiques per l'any 2030:

1. **Flexibilitzar l'oferta i millorar la gestió de l'estacionament en via pública.**
2. **Permetre i potenciar l'aparició d'espais de distribució i recollida fora de la via pública (fomentant l'ús dels punts de recollida i el desplegament de centres de distribució urbana de mercaderies (CDUM's).**
3. **Potenciar l'ambientalització de les flotes DUM i promoure la ciclogística.**
4. **Avançar cap a la "Visió 0 accidents" en aquella sinistralitat relacionada amb la DUM i minimitzar la indisciplina d'aquesta activitat.**
5. **Garantir i potenciar l'existència de sòl logístic integrat en trama urbana, a escala metropolitana.**
6. **Definir una estratègia comunicativa adreçada a tots els agents implicats (ciutadans, establiments i distribuïdors) amb la doble missió de valorar l'activitat i sensibilitzar en els impactes.**
7. **Incrementar el coneixement de les administracions i dels operadors sobre la DUM a través de la creació d'un observatori.**

» Primer paquet d'iniciatives municipals

Amb l'objectiu de desenvolupar aquests eixos estratègics, l'Ajuntament de Barcelona impulsa un seguit de mesures a la ciutat per optimitzar i fer més eficient la càrrega i la descàrrega, reduint alhora les seves externalitats negatives. Són les següents:

- **Desplegament de centres de distribució urbana de mercaderies (CDUM's):** Es promourà el desplegament d'aquest tipus d'infraestructures amb diverses accions.

a).- Potenciant la línia de subvencions "Impulsem el que fas" amb la modalitat que consisteix en donar suport a la implantació de centres de distribució urbana de mercaderies plantejats per iniciativa privada. Actualment s'està treballant en l'impuls de 8 CDUM's als següents àmbits de la ciutat: Sant Martí (Cargobici), Ciutat Vella (Las Mercedes i Mensakas), Sant Andreu (Trévol i TEB Bellvitge), Nou Barris (Fundació Pare Manel), Gràcia (A Pinyó) i a tota la ciutat (A Granel).

b).- Incrementant les proves pilot de centres de distribució urbana de mercaderies i punts de recollida en els principals operadors d'aparcaments municipals (l'empresa municipal B:SM, SABA, BAMSA). Actualment ja existeixen 17 proves pilot de CDUM's en aparcaments municipals. L'objectiu és consolidar-los i fomentar-los. Amb aquestes proves pilot s'habiliten espais dels aparcaments des d'on es distribueixen mercaderies d'última milla amb modes sostenibles. Cal tenir en compte que B:SM compta amb 45 aparcaments repartits per tota la ciutat, fet que permet una bona capillaritat de distribució a tots els barris. Els aparcaments són uns espais idonis per allotjar aquests serveis perquè: ja són una infraestructura existent a la ciutat i compten amb espai suficient, estan adequats per al trànsit de vehicles, permeten que tota l'operativa es realitzi fora de l'espai públic (eliminant l'impacte acústic associat a la logística nocturna), i possibiliten als comerços convencionals la seva utilització com a magatzem addicional pels aprovisionaments o lliuraments que els calguin.

c).- Aprofitant el projecte d'adquisició de locals "Amunt persianes" per a la implantació de CDUM's en planta baixa. L'Ajuntament ja ha adquirit 50 locals que es rehabilitaran i s'adjudicaran el 2022. L'objectiu és tenir en compte a les empreses dedicades a la distribució d'última milla sostenible en l'adjudicació d'aquests locals.

➤ **Flexibilització en l'ús de l'espai públic:**

Un altre dels eixos que es potenciaran els propers mesos serà la definició de finestres temporals pel repartiment de mercaderies per vehicles de mitjanes i grans dimensions, per tal de concentrar els repartiments en aquestes franges i promoure la ciclologia durant la resta d'hores. També es potenciarà la DUM nocturna facilitant l'obtenció de nous permisos. A banda, s'està estudiant la implantació de 100 noves places multiús, que poden funcionar com a càrrega i descàrrega i també de nous carrils multiús.

➤ **Impuls des dels mercats municipals:**

En aquest àmbit està previst executar diverses accions que millorin la competitivitat i sostenibilitat dels mercats municipals. Entre elles:

- a) En el marc del "Pla de digitalització dels Mercats de Barcelona" en els pròxims mesos es posarà en marxa el "Marketplace" (plataforma digital per a la venda en línia) i s'acaben d'instal·lar els primers *lockers* (guixetes intel·ligents i refrigerades) per recollir les comandes *online* realitzades a les parades en els següents mercats: Concepció, Lesseps, Provençals, Ninot, Llibertat i Sants (6 *lockers* en funcionament a partir del desembre com a prova pilot); Boqueria, Sant Antoni, Sagrada Família i Guinardó (4 *lockers* en funcionament en aparcaments de B:SM). Es preveu la instal·lació de 8 *lockers* més al llarg del 2022 a diferents mercats de la ciutat.

- b) Distribució sostenible centralitzada: actualment 15 mercats ofereix servei a domicili d'entregues centralitzades i s'està estudiant la seva implantació a altres mercats.
- c) En el marc dels fons *next generation* s'ha plantejat la instal·lació d'electrolineres per a producció d'energia elèctrica (per a vehicles) i punts de recàrrega de vehicles elèctrics.

➤ **Ambientalització de flotes:**

Es crearà un grup de treball amb el *Ministerio para la transición ecológica y el reto demográfico* per assolir un major impacte en la renovació de flotes i l'adquisició de vehicles elèctrics de mercaderies. En paral·lel es treballarà amb la *Dirección General de Tráfico* (DGT) per tal d'homologar nous vehicles de petites dimensions per al repartiment de mercaderies, com s'ha fet recentment amb els patinets. També es vol garantir la recàrrega de vehicles elèctrics a la ciutat, a partir de seguir desenvolupant la xarxa Endolla Barcelona.

➤ **Creació del DUM *data center*:**

A partir d'avui es posa en funcionament un centre de dades que aglutinarà tota la informació recollida i generada en el marc de l'estratègia municipal de la DUM 2030. D'aquesta manera tots els actors implicats podran consultar la informació i treballar-la de cara a establir noves propostes d'acció. El DUM *data center* serà una eina per a la difusió i comunicació de l'estratègia al públic específic i al públic general i s'estableix com un primer pas, abans de la creació de l'Observatori de la DUM.

➤ **Campanya comunicativa:**

Els propers mesos es durà a terme una campanya comunicativa amb la doble funció de valoritzar la DUM i fomentar la responsabilitat dels diferents agents implicats. La campanya anirà adreçada tant a les persones consumidores com al sector professional.

➤ **Formació i capacitació:**

Es dissenyaran formacions de la mà de Barcelona Activa i atenent les necessitats professionals del sector. S'oferirà una oferta de formació multidisciplinària que inclogui temàtiques com: normativa vigent, noves tendències del sector, gestió de residus derivats de la pròpia activitat, transport i externalitats, eines tecnològiques de suport a l'activitat, àrea DUM/App SPRO, optimització i planificació de rutes, seguretat i riscos en el treball, civisme i bones pràctiques, gestió emocional, formació pràctica, borsa de treball...

➤ **Foment dels punts de recollida:**

Es fomentarà el coneixement de l'oferta actual de punts de recollida (*lockers*, comerços de barri, oficines dels operadors logístics i punts de venda). Es treballarà per publicar la informació en forma de visor, ja sigui en web o en una *app*, i per crear una base de dades comuna, que podria oferir la possibilitat de connectar-se a les botigues *online*, des d'on el comprador podria escollir el seu punt de recollida.

➤ **Estratègia conjunta amb Mercabana:**

Es definirà conjuntament amb Mercabarna una estratègia per optimitzar el repartiment de producte fresc als mercats, per al sector quotidià alimentari i per a hotels, restaurants i cafeteries (HORECA).

➤ **Reduir sinistralitat i indisciplina:**

Es proposa incrementar la instal·lació d'ADAS (sistemes avançats d'ajuda a la conducció) per a la protecció dels usuaris més vulnerables i també la col·locació d'etiquetes per a la senyalització d'angles morts als vehicles de la flota municipal.

» Pacte per a una nova distribució urbana de mercaderies

A banda de les intervencions previstes per part del Govern municipal, per fer realitat aquesta nova estratègia i treballar conjuntament les línies que es proposen avui l'Ajuntament de Barcelona impulsa un gran pacte amb les associacions econòmiques i empresarials més representatives de la ciutat així com amb les principals organitzacions sindicals per assolir amb accions concretes un model de mobilitat més eficaç i sostenible a Barcelona i la seva àrea metropolitana. Els objectius a treballar conjuntament en aquest pacte són:

- Potenciar el desenvolupament i la competitivitat de l'activitat econòmica dins d'un context urbà socialment responsable i de millora de la salut i la qualitat de vida.
- Mitigar les externalitats i els impactes sobre l'espai públic de la distribució urbana de mercaderies, potenciant la transformació del sector cap a l'eficiència, per reduir les externalitats i els impactes negatius dins l'àmbit urbà.
- Facilitar el repartiment amb vehicles d'energies alternatives i elèctrics, millorar el dimensionament, planificació i ús de les zones de càrrega i descàrrega i la planificació de les infraestructures i del servei a usuaris
- Generar un pol de coneixement específic sobre l'activitat, vinculat a la innovació i la tecnologia.
- Crear un model de governança basat en un entorn col·laboratiu permanent de les administracions públiques amb operadors i el sector privat pel desenvolupament àgil de les iniciatives.
- Contribuir a la conscienciació ciutadana i ser corresponsables de l'impacte de la mobilitat en l'entorn i la necessitat d'un model de distribució urbana de mercaderies sostenible, multimodal i eficient.

En aquest sentit, l'Ajuntament de Barcelona pren el compromís de:

1. Crear una Taula de coordinació entre agents econòmics i socials, per fer seguiment dels objectius del pacte amb tots els signants, que permeti debatre i impulsar mesures concretes.
2. Crear un Observatori públic-privat que generi, entre d'altres, les dades bàsiques de la distribució urbana de Mercaderies a més d'oferir informació i recursos a tots els participants i aconseguir els objectius i compromisos marcats en el pacte.

Les 19 entitats que hi participen són: AECOC; BCL; PIMEC; UGT; CCOO; TRANSCALIT; TRANSPIME; AGTC; ASTAC CONDAL; FUNDACIÓ BCN COMERÇ; BARCELONA OBERTA; FOMENT DEL TREBALL; CONSELL DE GREMIS; COMERTIA; CEDAC; ACES; ANGED; RACC; FEMM.